ePublishing

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
EKT NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Σύγκριση/Comparaison/Comparison

Τόμ. 8 (1997)

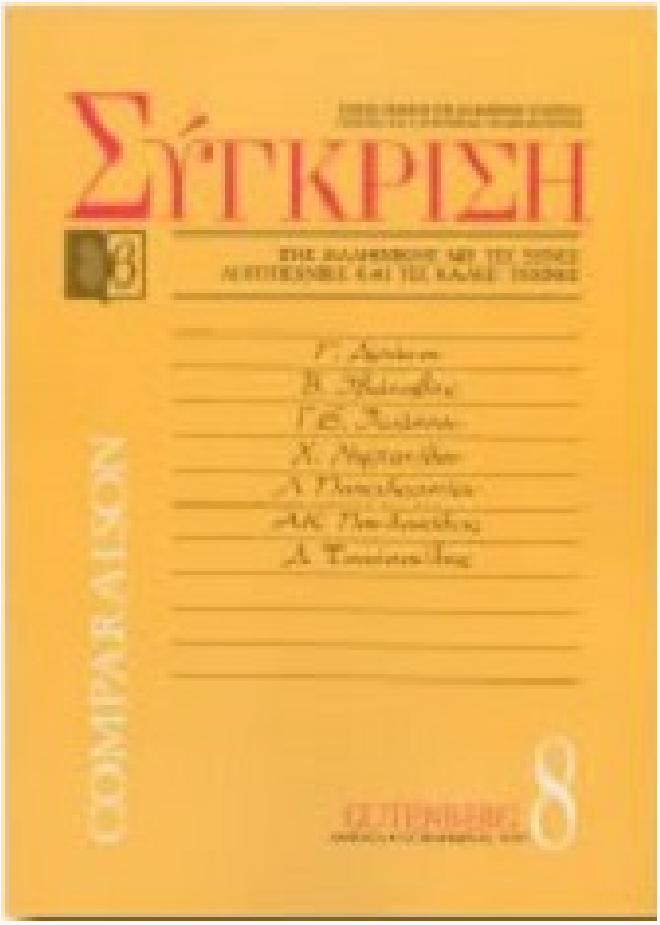

HENRI TONNET. Histoire du roman grec des origines à 1960, Paris, L'Harmattan, σειρά: Etudes grecques, 1996, 304 σσ.

Ζ. Ι. Σιαφλέκης

doi: 10.12681/comparison.11467

Copyright © 2017, Ζ. Ι. Σιαφλέκης

Άδεια χρήσης Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0.

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σιαφλέκης Ζ. Ι. (2017). HENRI TONNET. Histoire du roman grec des origines à 1960, Paris, L'Harmattan, σειρά: Etudes grecques, 1996, 304 σσ. *Σύγκριση/Comparaison/Comparison*, *8*, 153–155. https://doi.org/10.12681/comparison.11467

Henri Tonnet
Histoire du roman grec des origines à 1960,
Paris, L'Harmattan, σειρά: Etudes grecques, 1996, 304 σσ.

Το βιβλίο του καθηγητή Henri Tonnet, *Ιστορία του Ελληνικού Μυθιστορήματος από τις αρχές ως το 1960*, αποτελείται από μία Εισαγωγή, πέντε κεφάλαια, επίλογο, βιβλιογραφία, πίνακες κυρίων κεφαλαίων και χρονολογία έργων. Πρόκειται για μια σύνθεση ιστορικών και αισθητικών στοιχείων που αφορούν την πορεία του ελληνικού μυθιστορήματος από την αρχαιότητα ως τον μεσοπόλεμο. Η σύνθεση αυτή περιλαμβάνει επίσης ιστορικο-κοινωνικά δεδομένα που βοηθούν τον αναγνώστη να κατανοήσει το αντίστοιχο πλαίσιο της εποχής στην οποία αναφέρεται ο συγγραφέας.

Ειδικότερα ο καθ. Tonnet στην Εισαγωγή οριοθετεί τους στόχους της μελέτης του και τη μέθοδο συγγραφής της: ιστορική εξέταση ενός λογοτεχνικού γένους μέσα στα διαδοχικά χρονικά όρια εξέλιξής του και επιλογή, με αισθητικά κριτήρια, των κατά τη γνώμη του αντιπροσωπευτικότερων έργων που στοιχειοθετούν αυτή την εξέλιξη. Ο στόχος είναι να δειχτεί αφενός η συνέχεια και αφετέρου η πολυμορφία και η ιδιαιτερότητα του συγκεκριμένου λογοτεχνικού γένους. Ως προς την έννοια του μυθιστορήματος, ο συγγραφέας διευκρινίζει (σελ. 13) ότι δεν τον απασχολεί η διάκριση ανάμεσα σε μυθιστόρημα και διήγημα, αλλά ότι αντιμετωπίζει τη μυθιστορία ανεξάρτητα από την έκταση του κειμένου.

Στη συνέχεια ο καθ. Tonnet προβαίνει σε μία σαφή εξέταση των ιστορικών περιόδων εξέλιξης του μυθιστορήματος αρχίζοντας από τον 2ο π.Χ. αιώνα, και των έργων που σηματοδοτούν την κάθε περίοδο. Πρέπει να τονιστεί εδώ πως ο συγγραφέας μεταχειρίζεται με μεγάλη άνεση τα διεθνή βιβλιογραφικά δεδομένα που αφορούν την κάθε

περίοδο και το κάθε έργο χωριστά, γεγονός που μαρτυρεί μια πολύχρονη εξοικείωση και βαθιά γνώση των ιδιαιτεροτήτων της μυθιστορηματικής δημιουργίας.

Παράλληλα σκιαγραφεί σύντομα και ουσιαστικά τα εξωλογοτεχνικά ιστορικά δεδομένα της κάθε περιόδου, προσπαθώντας να αναδείξει τη σχέση ανάμεσα στο έργο και την εποχή. Η διαδικασία θεωρείται από τον ίδιο μια αναγκαιότητα, αφού, όπως γράφει, «λίγες είναι οι χώρες όπου η εθνική ιστορία και η ιδέα που έχουμε γι' αυτήν έχουν καθορίσει τις συνειδήσεις σε τέτοιο βαθμό» (σελ. 13). Η υιοθέτηση αυτής της οπτικής φαίνεται ότι βοηθά τον συγγραφέα να αναδείξει επίσης τα μορφολογικά στοιχεία του κάθε έργου και να διατυπώσει αξιοπρόσεχτες παρατηρήσεις σε σχέση με τη δομή και τη λειτουργία του μυθιστορήματος από εποχή σε εποχή.

Η αίσθηση πληρότητας που αποκομίζει ο αναγνώστης συμπληρώνεται κι από μια άλλη βασική αρετή του βιβλίου: τη σύνδεση της ελληνικής μυθιστορηματικής παραγωγής με την αντίστοιχη ευρωπαϊκή και ιδιαίτερα τη γαλλική. Εδώ, ο καθ. Tonnet παρακολουθεί μεν το κλασικό σχήμα των «πηγών-επιδράσεων», το οποίο όμως εντάσσει στο παραπάνω ερμηνευτικό πλαίσιο, έτσι ώστε η αναζήτηση των «πηγών» να ξεπερνά το θετικιστικό περίβλημα και να γίνεται μια δημιουργική μέθοδος ερμηνείας των λογοτεχνικών διαπλοκών.

Αυτή η έμφαση στις σχέσεις του ελληνικού μυθιστορήματος με το ξένο εξηγεί καλύτερα ορισμένα προβλήματα ή απορίες που έχουν σχέση με τη μορφή και τη λειτουργία του. Ο καθ. Tonnet ανασυνθέτει όλες τις συγκριτολογικού τύπου παρατηρήσεις που έχουν κατατεθεί κατά καιρούς γύρω από αυτήν ή την άλλη περίοδο του μυθιστορήματος, τις ελέγχει και τις οργανώνει μέσα στη δική του γραμματολογική προσέγγιση. Τεκμηριώνει μ' αυτόν τον τρόπο τις ιδιαιτερότητες του ελληνικού μυθιστορήματος, το εντάσσει απρόσκοπα στον ευρωπαϊκό χώρο και αναδεικνύει τη συγκριτική μέθοδο σε προνομιακό τρόπο μελέτης και ερμηνείας της νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Η ιστορική εξέταση του ελληνικού μυθιστορήματος δεν σταματά στη γενιά του τριάντα αλλά συνεχίζεται ως το τέλος της δεκαετίας του '50 - αρχές του '60, δίνονται στον αναγνώστη την αίσθηση της αμεσότητας της πρόσφατης παραγωγής. Η εκτενέστερη κι ενημερωμένη βιβλιογραφία, ο πίνακας ονομάτων και ο χρονολογικός πίνακας των έργων που ακολουθούν, συμπληρώνουν το έργο.

Η *Ιστορία του Ελληνικού Μυθιστορήματος από τις αρχές ως το 1960* αποτελεί μια μονογραφία που καλύπτει ένα βασικό κενό της γαλλόφωνης βιβλιογραφίας περί τη νεοελληνική λογοτεχνία. Προς το παρόν απευθύνεται στους γαλλόφωνους νεοελληνιστές και συγκριτολόγους· όταν μεταφερθεί στη γλώσσα μας, είμαι βέβαιος πως η θέση της θα είναι δίπλα στις ήδη κλασικές ιστορίες της νεοελληνικής λογοτε-

χνίας. Πρόκειται για την πρώτη παρουσίαση σε διαχρονική κλίμακα αυτού του λογοτεχνικού γένους της ελληνικής λογοτεχνίας, γραμμένη από έναν ειδικό όπως ο καθηγητής Tonnet, βαθύ γνώστη της λογοτεχνίας και της κουλτούρας μας.

Ζ.Ι. ΣΙΑΦΛΕΚΗΣ

PATRIC TROUSSON
Le Recours de la Science au mythe. Pour une nouvelle rationalite, *Paris, L'Harmattan, σειρά Conversiences, 1995, 281 σσ.*

Οι μέχρι τώρα μελέτες γύρω από το μύθο, και συγκεκριμένα το λογοτεχνικό μύθο, περιορίζονται στη συμβολή και διερεύνηση του όλου θέματος μέσω του έντεχνου λόγου και των θεωριών που τον οριοθετούν. Η εργασία του βέλγου φυσικού και ειδικού της πληροφορικής, Πατρίκ Τρουσόν, προσδίδει νέες διαστάσεις στη μελέτη του μύθου γιατί τον αντιμετωπίζει με τη συνδρομή των θετικών επιστημών, θεωρώντας τη μυθολογία και τη φιλοσοφία τομείς του φαντασιακού και τις θετικές επιστήμες τη μοναδική δημιουργία του ανθρώπινου πνεύματος. Γι' αυτό και ο τίτλος του πονήματός του φέρει τον επεξηγηματικό υπότιτλο «Για ένα νέο ορθολογισμό», πιστεύοντας όχι τόσο γιατί με τη νέα λογική της πληροφορικής, ο άνθρωπος θα μπορέσει να επιλύσει το φαντασιακό, αλλά γιατί ο μυθολογικός κύκλος που η ελληνική διανόηση κατασκεύασε έχει μέχρι ενός σημείου ξεπεραστεί.

Η εργασία του αποτελείται από τρία μέρη: «Επιστήμες, μύθοι και ιερότητα» είναι το πρώτο μέρος, όπου με τον όρο (Παν)επιστήμη [Omniscience], διαπραγματεύεται την μέχρι σήμερα επιστημονική αντιμετώπιση του μύθου μέσω της φυσικής πραγματικότητας της δυναμικής του ατόμου, της επαγωγής, του ντετερμινισμού, και της αριστοτελικής λογικής του αποκλεισμού της «τρίτης λύσης». Επίσης κάνει μια συνοπτική επισκόπηση της σχέσης της ιερότητας και του μύθου εξετάζοντας συνοπτικά τη φύση, τις δομές, το συμβολισμό της ιερότητας, το μύθο σαν φορέα αξιών καθώς και τη συμβολή του στην επιστήμη.

Στο δεύτερο μέρος της μελέτης του, με τίτλο «Η Μεταμόρφωση των επιστημών», ο Πατρίκ Τρουσόν εξετάζει, σε επτά κεφάλαια, τη σχέση του μύθου με τις διάφορες επιστημονικές θεωρίες,